

საქართველოს პრეზიდენტის ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

საქართველოში წამების წინააღმდეგ ბრძოლის 2003-2005 წლების სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ

1994 წელს საქართველო შეუერთდა გაეროს კონვენციას „წამების, სხვა სასტიკი, არაადამიანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობისა და დასჯის წინააღმდეგ“ და იკისრა კონკრეტული ვალდებულებები ამ დოკუმენტის მოთხოვნათა განსახორციელებლად. წამება, ანუ ნებისმიერი ქმედება, რომლითაც პირს განზრახ აყენებენ ძლიერ ფიზიკურ ან ფსიქიკურ ტკივილს ან ტანჯვას, რათა მისგან ან მესამე პირისგან მიიღონ ინფორმაცია ან აღიარება, ან დასაჯონ ქმედებისათვის, რომელიც მან ან მესამე პირმა ჩაიდინა ან რომლის ჩადენაში ეჭვმიტანილია, აგრეთვე დააშინონ ან აიძულონ იგი ან მესამე პირი ნებისმიერი სახის დისკრიმინაციის საფუძველზე, როცა ასეთი ტკივილი ან ტანჯვა მიყენებულია სახელმწიფო თანამდებობის პირის მიერ, ან მისი წაქეზებით თუ უსიტყვო თანხმობით, დასაგმობი და ყოველად დაუშვებელი მოვლენაა ნებისმიერ ცივილიზებულ საზოგადოებაში. წამებისგან თავისუფლება წარმოადგენს აბსოლუტურ უფლებას, რომლის შეზღუდვა ნებისმიერ პირობებში დაუშვებელია. საქართველოს პრეზიდენტმა საქართველო „წამებიდან თავისუფალ ზონად“ გამოაცხადა და გამოსცა შესაბამისი ნორმატიული აქტები ამ ინიციატივის განსახორციელებლად. მიუხედავად ამისა, წამების წინააღმდეგ ბრძოლა უფრო სისტემურ და კომპლექსურ მიდგომას მოითხოვს, რათა ნებისმიერი ადამიანი მაქსიმალურად იყოს გარანტირებული და დაცული ამგვარი უკანონო მოპყრობისაგან. ამ მიზნით:

1. დამტკიცდეს საქართველოში წამების წინააღმდეგ ბრძოლის 2003-2005 წლების სამოქმედო გეგმა თანდართული სახით.
2. სამოქმედო გეგმის რეალიზაციის კონტროლი განახორციელოს საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს მდივნის მოადგილემ ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებში რ. ბერიძემ.
3. საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს მდივნის მოადგილემ ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებში, აღმასრულებელი ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოებიდან მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, წელიწადში ერთხელ წარმოადგინოს ანგარიში სამოქმედო გეგმის განხორციელების მსვლელობის შესახებ.

ელუარდ შევარდნაძე

საქართველოში წამების წინააღმდეგ ბრძოლის
2003-2005 წლების სამოქმედო გეგმა

ამოცანა	მიზანი	სტრატეგია	შემსრულებელი	ვადა
1	2	3	4	5
არსებულ კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანა და ახალი საკანონმდებლო აქტების შემუშავება	1. ადამიანის უფლებათა სფეროში არსებული საქართველოს საერთაშორისო ვალდებულებების სრულყოფილად შესრულება, შიდა კანონმდებლობის გაეროსა და ევროპის საბჭოს სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა	1. კანონის მიღება "საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ", წამების და მსგავსი ცუდი მოპყრობის ყველა ფორმის დასჯად ქმედებად აღიარების მიზნით, გაეროს წამების საწინააღმდეგო კონვენციის მოთხოვნათა შესაბამისად	საქართველოს პარლამენტი, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	2003
		2. კანონპროექტის მომზადება "საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 146-ე მუხლის მე-6 ნაწილში ცვლილებების შეტანის შესახებ", სადაც გათვალისწინებული იქნება დებულება ეჭვის საფუძველზე დაკავებული პირის მოკვლევის ორგანოში მიყვანიდან 24 საათის განმავლობაში სავალდებულო სამედიცინო შემოწმების შესახებ	საქართველოს პარლამენტი, საქართველოს პროკურატურა, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	2003
		3. წინადადებების შემუშავება	საართველოს იუსტიციის	2003

		<p>საქართველოს სისხლის სამართლს საპროცესო კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ, რომლის თანახმად გამოძიების ნებისმიერ ეტაპზე ბრალდებულს მიეცემა უფლება პირდაპირ მიმართოს მოსამართლეს საჩივარი უკანონო მოპყრობის თაობაზე</p> <p>4. წინადადებების შემუშავება გაეროს წამების საწინააღმდეგო კონვენციის დამატებითი ოქმის რატიფიკაციის შესახებ</p>	<p>სამინისტრო</p> <p>საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p>	2003
<p>წამების, სხვა სასტიკი, არაადამიანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის თავიდან აცილება და დასჯა</p>	<p>2. წამების, სხვა სასტიკი, არაჰუმანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ფაქტების შემცირება, ამგვარი დანაშაულის ჩამდენ პირთა სისხლის სამართლის ან ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობაში მიცემა და დასჯა, დაუსჯელობის სინდრომის დაძლევა</p>	<p>1. წამების, სხვა სასტიკი, არაჰუმანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ფაქტების პროფილაქტიკისა და გამოვლენის მიზნით, სამართალდამცავი ორგანოების საქმიანობის რეგულარული შემოწმება, აუცილებლობის შემთხვევაში დამნაშავეთა სისხლისსამართლებრივი დევნა და პასუხისგებაში მიცემა</p> <p>2. მოქალაქეების, მათი ადვოკატების საჩივრების, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში გამოქვეყნებული თითოეული ფაქტის შემოწმება და საჭიროების შემთხვევაში გამოძიება</p> <p>3. დაკავებულ და დაპატიმრებულ პირთა მიმართ გამოყენებული უკანონო მოპყრობის ფაქტების შემოწმების და გამოძიების მუდმივი კონტროლი პროკურატურის</p>	<p>საქართველოს პროკურატურა</p> <p>საქართველოს პროკურატურა</p> <p>საქართველოს პროკურატურა</p>	<p>2003-2005</p> <p>2003-2005</p> <p>2003-2005</p>

		შესაბამისი ქვედანაყოფების მხრიდან		
		4. წამების ფაქტების შესახებ ოპერატიულად შეტყობინების შესაძლებლობის უზრუნველსაყოფად, მოქალაქეებისათვის საქართველოს პროკურატურის და შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალურ და ადგილობრივ ორგანოებში "ცხელი ხაზის" ამოქმედება	საქართველოს პროკურატურა, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	2003-2005
		5. საქართველოს პროკურატურის, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს და საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს კოორდინირებული მუშაობის სისტემის შემუშავება და ამოქმედება, წამების, სხვა სასტიკი, არაჰუმანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ფაქტების გამოვლენის და მათზე სათანადო რეაგირების უზრუნველყოფის მიზნით	საქართველოს პროკურატურა, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	2003
		6. წამების, სხვა სასტიკი, არაჰუმანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ფაქტების ზუსტი აღრიცხვის სისტემის შემუშავება და დანერგვა (ამგვარ შემთხვევებთან დაკავშირებით განხორციელებული ზომების მითითებით)	საქართველოს პროკურატურა, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	2003
		7. ოპერატიულ-პროფილაქტიკური ღონისძიებების რეგულარული ჩატარება დაკავებულთა საგამოძიებო იზოლატორში მოთავსების პროცესუალური ვადების დარღვევის ან სხეულის დაზიანების ფაქტების	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	2003-2005

		<p>გამოვლენის და სათანადო რეაგირების მიზნით</p> <p>8. საპატიმრო ადგილების მოულოდნელი შიდასაუწყებო შემოწმებების პერიოდული ჩატარება, წამების, სხვა სასტიკი, არაადამიანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ფაქტების გამოვლენის მიზნით</p> <p>9. თანამშრომელთათვის რეგულარული მეცადინეობებისა და ტრენინგების ჩატარება, მათთვის წამების და სხვა უკანონო მოპყრობის სრული დაუშვებლობის და დასჯადობის განმარტების მიზნით</p> <p>10. საქართველოს შსს-ს კოლეგიის სხდომებზე სამინისტროს ცენტრალური და ადგილობრივი ორგანოების, გენერალური ინსპექციის ხელმძღვანელთა ანგარიშების რეგულარული მოსმენა, წამების, სხვა სასტიკი, არაადამიანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ფაქტების გამოვლენის და მათზე რეაგირების შესახებ</p> <p>11. მუდმივი კონტაქტები და თანამშრომლობა საქართველოს სახალხო დამცველთან, წამებასთან ბრძოლის სფეროში მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციებთან</p>	<p>საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p> <p>საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო, არასამთავრობო ორგანიზაციები</p> <p>საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო</p> <p>საქართველოს პროკურატურა, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო, საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი, არასამთავრობო ორგანიზაციები</p>	<p>2003-2005</p> <p>2003-2005</p> <p>2003-2005</p> <p>2003-2005</p>
--	--	--	---	---

<p>სასჯელთა აღსრულების სისტემაში სასტიკი, არაადამიანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის დაუშვებლობა</p>	<p>3. საქართველოს პენიტენციური სისტემის გარდაქმნა, მსჯავრდებულთა საყოფაცხოვრებო პირობების, კვებისა და სამედიცინო მომსახურების გაუმჯობესება</p>	<p>1. პენიტენციური სისტემის რეფორმირების კონცეფციის საბოლოო დახვეწა, თავისუფლებაადკვეთილ პირთა ყოფითი და სხვა შესაბამისი პირობების ჰუმანიზაციის მიზნით, ამ სფეროში არსებული საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად</p>	<p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p>	<p>2003</p>
		<p>2. "საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სასჯელაღსრულების სისტემის რეფორმისა და განვითარების 2002-2007 წლების ღონისძიებათა გეგმის შესახებ" საქართველოს პრეზიდენტის 2002 წლის №1310 განკარგულებით 2003-2005 წლებისათვის გათვალისწინებული ღონისძიებების დროული განხორციელება</p>	<p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p>	<p>2003-2005</p>
		<p>3. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროში არსებული საზოგადოებრივი კონტროლის დამოუკიდებელი საბჭოს შეუფერხებელი მუშაობის უზრუნველყოფა და ხელშეწყობა</p>	<p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p>	<p>2003-2005</p>
		<p>4. პენიტენციურ დაწესებულებებში შექმნილი მუდმივმოქმედი საზოგადოებრივი კომისიების საქმიანობის ხელშეწყობა და მხარდაჭერა</p>	<p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p>	<p>2003-2005</p>
		<p>5. მკაცრი კონტროლის დაწესება იმ პატიმართა გამოსავლენად, რომელთაც</p>	<p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p>	<p>2003-2005</p>

		<p>პენიტენციურ დაწესებულებაში შემოსვლისას ან ყოფნისას ჰქონდათ სხეულის დაზიანებები. ამგვარი დაზიანებების არსებობის შემთხვევაში შესაბამისი მასალების დაუყონებლივ გადაგზავნა პროკურატურაში</p> <p>6. სამინისტროს ბაზაზე სასჯელადსრულების დეპარტამენტის კადრების მომზადების სისტემის ამოქმედება, რომელშიც განსაკუთრებული ყურადღება თავისუფლებაადკვეთილ პირებთან მოპყრობის წესებს დაეთმობა, ამ სფეროში არსებული საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად</p> <p>7. პენიტენციურ დაწესებულებებში მყოფ პირთა ჯანმრთელობის დაცვის შიდასაუწყებო პროგრამების განხორციელება, პატიმართა რეგულარული სამედიცინო შემოწმებები, კონსულტაციები და შემდგომი მკურნალობის უზრუნველყოფა. სიკვდილიანობის შემდგომი შემცირება, კერძოდ, პატიმართა შორის მკვლელობებისა და თვითმკვლელობების თავიდან აცილების გზით</p> <p>8. მსჯავრდებულთა სამკურნალო ფსიქიატრიულ დაწესებულებაში პაციენტთა საყოფაცხოვრებო პირობების, მოვლის, კვებისა და მკურნალობის დონის პერიოდული შემოწმება და შეფასება, არსებული მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად</p>	<p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p> <p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო</p> <p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო</p>	<p>2003</p> <p>2003-2005</p> <p>2003-2005</p>
--	--	--	---	---

		<p>მიმართული ღონისძიებების შემუშავებისა და განხორციელების მიზნით</p> <p>9. პენიტენციური დაწესებულებების პერიოდული ინსპექტირება სანიტარულ-ჰიგიენური მდგომარეობის შემოწმების და მისი პრაქტიკული გაუმჯობესების მიზნით</p> <p>10. თავისუფლაბაადკვეთილ პირთა კვების რაციონის ხარისხის თანდათანობითი გაუმჯობესება, კანონით გათვალისწინებული კალორიულობის მაჩვენებლის დაცვით</p>	<p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო, საზოგადოებრივი კონტროლის დამოუკიდებელი საბჭო, მუდმივმოქმედი საზოგადოებრივი კომისიები</p> <p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p>	<p>2003-2005</p> <p>2003-2005</p>
<p>სპეციალური ზომების მიღება ქალთა და არასრულწლოვანთა წამების და ნებისმიერი სხვა სასტიკი, არაჰუმანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობისაგან სრული დაცვის მიზნით</p>	<p>4. ქალთა და არასრულწლოვანთა მიმართ წამების და უკანონო მოპყრობისა და დასჯის სხვა ფორმების თავიდან აცილება, არასრულწლოვან მსჯავრდებულთა საყოფაცხოვრებო პირობების, კვებისა და სამედიცინო მომსახურების გაუმჯობესება</p>	<p>1. შემუშავდეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში შესატანი ცვლილების პროექტი, რომლის თანახმად ქალისა და არასრულწლოვანის წამება ამ დანაშაულის დამამძიმებელ გარემოებად იქნება მიჩნეული</p> <p>2. ქალთა და არასრულწლოვანთა წამების, მათ მიმართ უკანონო მოპყრობისა და დასჯის სხვა ფორმების გამოყენების ნებისმიერი შემთხვევის სრული და ამომწურავი გამოძიების ჩატარება, დამნაშავეთა მიმართ შესაბამისი სანქციების გამოყენებით</p> <p>3. წინადადებების შემუშავება წამების, არასრულწლოვან მსხვერპლთა</p>	<p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p> <p>საქართველოს პროკურატურა</p> <p>საქართველოს პროკურატურა, საქართველოს შინაგან</p>	<p>2003</p> <p>2003-2005</p> <p>2003</p>

		<p>დაცვის სისტემის ჩამოყალიბების მიზნით მოკვლევისას, წინასწარი გამოძიებისას, სასამართლო განხილვისას და მას შემდეგ</p> <p>4. ქალთა და არასრულწლოვან მსჯავრდებულთა პენიტენციურ და აღმზრდელობით დაწესებულებებში საყოფაცხოვრებო პირობების, კვების, სწავლისა და სამედიცინო მომსახურების პრობლემების მოგვარება, ამ სფეროში არსებული საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად</p>	<p>საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p> <p>საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო</p>	2003-2004
<p>წამების, სხვა სასტიკი, არაადამიანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის წინააღმდეგ ბრძოლის სფეროში არსებული მდგომარეობის მონიტორინგი</p>	<p>5. წინამდებარე სამოქმედო გეგმის შესრულების კონტროლი, მოცემულ სფეროში არსებული პრობლემების გამოკვეთა და ანალიზი, რეკომენდაციების შემუშავება მათ დასაძლევად</p>	<p>1. ინფორმაციების წარდგენა საანგარიშო წლის განმავლობაში გაწეული მუშაობის შესახებ, რომელთა საფუძველზე მომზადდება შესაბამისი მოხსენება საქართველოს პრეზიდენტისათვის</p>	<p>საქართველოს პროკურატურა, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო, საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატის ადამიანის უფლებათა, ინტელექტუალური და ჰუმანიტარული უსაფრთხოების დეპარტამენტი</p>	2003-2005
		<p>2. წამების წინააღმდეგ ბრძოლის სფეროში მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა და მათი ჩართვა მონიტორინგის პროცესში, უფრო სრულყოფილი ინფორმაციის მოძიების და არსებული პრობლემების მოგვარების გზების ერთობლივ განსაზღვრის მიზნით</p>	<p>საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატის ადამიანის უფლებათა, ინტელექტუალური და ჰუმანიტარული უსაფრთხოების დეპარტამენტი, არასამთავრობო</p>	2003-2005

		<p>3. საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის შესაძლებლობების (სწრაფი რეაგირების ჯგუფი, რეგიონალური წარმომადგენლობები) გამოყენება პერმანენტული მონიტორინგისა და დარღვევებზე ოპერატიული რეაგირების თვალსაზრისით</p>	<p>ორგანიზაციები</p> <p>საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი, საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატის ადამიანის უფლებათა, ინტელექტუალური და ჰუმანიტარული უსაფრთხოების დეპარტამენტი</p>	<p>2003-2005</p>
		<p>4. მონიტორინგის პროცესისა და შედეგების გამჭვირვალობისა და ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა, შესაბამისი ინფორმაციების საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატის ადამიანის უფლებათა, ინტელექტუალური და ჰუმანიტარული უსაფრთხოების დეპარტამენტის ინტერნეტ-გვერდზე მოთავსების გზით</p>	<p>საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატის ადამიანის უფლებათა, ინტელექტუალური და ჰუმანიტარული უსაფრთხოების დეპარტამენტი</p>	<p>2003-2005</p>